

PAMIĘTNIK SZTUK PIĘKNYCH / FINE ARTS DIARY:

T. / Vol.10: *Fin de siècle odnaleziony. Mozaika przełomu wieków* / *Fin de siècle rediscovered. A mosaic of the turn of the century*, Ewa Frąckowiak, Piotr Kopszak & Marcin Romeyko-Hurko (Red./Eds.),

Spis treści / Contents: *Od redaktora* / From the editor (Jerzy Malinowski); *Wstęp* / Preface (Piotr Kopszak); Erik Buelinckx, Henry Van de Velde's use of the concept of *art nouveau* in his early writings; Grzegorz P. Bąbiak, *Almanachy literacko-artystyczne europejskiego fin de siècle'u* / Literary and artistic anthologies of the European fin de siècle; Karolina Karpińska, „*Wszystko bowiem teraz było fin-de-siècle!*” *Panorama społeczna i kulturowa końca XIX wieku na podstawie powieści „Fin-de-siècle’istka” Gabrieli Zapolskiej* / “For everything is now fin-de-siècle!” Social and cultural panorama of the end of the 19th century based on the novel *Fin-de-siècle-ist* by Gabriela Zapolska; Jeremy Musson, “Snatched from Time’s effacement”: Sargent’s portrait of the Sitwells and the embers of aristocratic life; Łukasz Pisarzewski, *Z Chopinem w godle. Młoda Polska w Paryżu* / With Chopin in the National Emblem. Young Poland in Paris; Anna Żakiewicz, *Demon seksu czy intelektu? Wizerunek femme fatale w młodszej twórczości Stanisława Ignacego Witkiewicza* / Demon of sex or intellect? The image of *femme fatale* in the early works of Stanisław Ignacy

Witkiewicz; Tomasz F. de Rosset, *Niezborni nowatorzy końca wieku (wieków) / Les Arts Incoherents* - inventiveness at the close of the century; Radosław Okulicz-Kozaryn, *Samowyywyższenie i strącenie w śmiech. „Wędrówka ducha myśli” Bolesława Biegasa i „Mistrz Kłębek” Henryka Piątkowskiego / Self-elevation and collapse into laughter. Wędrówka ducha myśli [Voyage of the Spirit of Mind] by Bolesław Biegas and Mistrz Kłębek [Master Kłębek (Ball of Wool)] by Henryk Piątkowski*; Zuzanna Markiewicz, *„Ostatni błysk bohaterstwa w dekadencji” - dandys w walce o piękno nowoczesne / „The last spark of heroism amid Decadence.” The Dandy fighting for Modern Beauty*; Emilia Śliwczyńska, *Dandys ponowoczesny - powrót czy reinterpretacja? / Postmodern dandy - comeback or reinterpretation?*; Katie Ann Smith, Karoline Schwenke, Arthur Wakerly - Businessman, Politician, Architect and Turkey lover; Urszula Kozakowska-Zaucha, *„No, pierwsza porządna wystawa”. Nowa przestrzeń dla sztuki - raumkunst i salony sztuki / “Well, finally a decent exhibition”. New space for art - raumkunst and art salons*; Julia C. Reuckl, *Between dilettantism and independent art - The situation of women at the Vienna School of Arts and Crafts exemplified by the case of Adele von Stark*; Anne Marie ten Bokum, *Art nouveau ladies at work: rediscovered women artists in the collection of Design museum Gent*; Katarzyna Anna Kesling, *Twórczość portretowa Marii Nostitz-Wasilkowskiej / Creativity portrait of Maria Nostitz-Wasilkowska*; Marta Rachlewicz, *Between Art, Craft and Industry. Porcelain techniques of Fanny Garde and Effie Hegermann-Lindencrone*; Aleksandra J. Kasprzak, *Zjawisko polskich szkieł historyzujących wytwarzanych dla kolekcjonerów / The phenomenon of Polish historicizing glassware produced for collectors*; Joanna Regina Kowalska, *Secesyjne hafty, aplikacje i inkrustacje w kolekcji Muzeum Narodowego w Krakowie / Art nouveau embroidery in the collections of the National Museum in Krakow*; Andrzej Szczerski, *Esperanto and the national style c. 1900*; Arlene Peukert, *Hidden Treasures Rediscovered - The Bigot-Pavilion in the Collection of the Museum of Applied Arts Budapest*; Maria Zwierz, *Poszukiwania nowych idei i form życia duchowego - symptomy tego zjawiska na wrocławskiej Wystawie Rzemiosła i Rzemiosła Artystycznego w 1904 roku / Searching for new ideas and forms of spiritual life - symptoms of this phenomenon at the Wrocław Exhibition of Craft and Artisanal Handicraft in 1904*; Dariusz Kacprzak, *„Szczecińskie walki o sztukę”, czyli o pomorskim spotkaniu Polikleta z Vincentem van Goghiem u schyłku belle époque / „Szczecin [Stettin] fight for art”, or a Pomeranian meeting of Polykletos with Vincent van Gogh at the end of Belle Epoque*; Aneta Pawłowska, *Czy istnieje południowoafrykańska belle époque? / Does South African belle époque really exist?*; Wacława Milewska, *Autosakralizacja w sztuce Jacka Malczewskiego - ortodoksja, świętokradztwo czy akt genezyjskiej „wiary widzącej” Juliusza Słowackiego? / Auto-sacralisation in the art of Jacek Malczewski - orthodoxy, sacrilege, or an act of “knowing fait” as in the “Genesis from the Spirit” by Juliusz Słowacki*; Agnieszka Bagińska, *„Wędrówki po pracowniach” polskich artystów u schyłku XIX wieku / Wanderings through the studios” of Polish autists at the end of the 19th century*; Ewa Ziemińska, *Nabiści i bracia Natanson. Historia paryskiej kolekcji / Les Nabis and Natanson brothers. History of the Parisian collection*; Dorota Seweryn-Puchalska, *„Miejski zapach ludzki! Znienawidzona rzecz!” Kolonie artystyczne - w poszukiwaniu Heimatu / “Human smell of the city! What a dreadful thing!” Art colonies - in quest for Heimat*; Dorota Kudelska, *Między Secesją a Hagenbundem - artyści polscy w Wiedniu 1898-1914 / Polish artists (artists from Poland?) at Vienna exhibitions around the year 1900*; Anna Gawarecka, *Świat w chorobliwych barwach malowany. O czeskich powrotach do fin de siècle’u / World painted in twisted colours. On the Czech returns to the fin de siècle*; Agnieszka Gryglewska, Agnieszka Witkowska, *Wzory secesji na wrocławskich elewacjach - materiały i technologie / Art Nouveau patterns on Wrocław elevations - materials and technologies*; Szymon Piotr Kubiak, *Deutsche Mannschaft. Gmach paryskiego Théâtre des Champs-Élysées oraz recepcja architektury niemieckiej u progu wielkiej wojny / Deutsche Mannschaft. The building of Theatre desChamps-Elysees in Paris and the reception of German architecture on the eve of the Great War*; Piotr Kibort, *Między metropolią a prowincją. Tradycjonalizm i modernizm w projektach architektaJarosława Wojciechowskiego (1874-1942) / Between the Metropolis and the Provinces.Traditionalism and Modernism in the Projects of Jarosław Wojciechowski (1874-1942)*; Oleksandr Overchuk, *Witraz*

świecki we Lwowie na początku XX wieku. *Przeoczona perła / Secular stained Glass in Lwów from the beginning of 20th century. An overlooked gem*; Aneta Czarnecka, *Świątynia „Promienistego kamienia” – niezrealizowane projekty świątyń jako przykład Gesamtkunstwerk Hugona Höppenera (Fidusa) / The “Radial Stone” temple – unrealised designs of temples as an example of Gesamtkunstwerk by Hugo Hoppener (Fidus)*; Piotr P. Czyż, *Echa malarstwa polskiego modernizmu w nokturnach graficznych. Inspiracje i autointerpretacje Zofii Stankiewiczówny i Feliksa Jabłczyńskiego / Echoes of Polish Symbolist Painting in Graphic Nocturnes. Felix Jabłczyński's and Zofia Stankiewicz's Inspiration and Autointerpretations*; Jan Gondowicz, *Monsieur Sans-Gêne [Feliks Jabłczyński]*; Agnieszka Salamon-Radecka, *Zapomniany wielkopolski artysta Jan Kazimierz Mycielski (1864–1913) i początki polskiej grafiki artystycznej / A forgotten artist from the Great Poland region Jan Kazimierz Mycielski (1864–1913) and the beginnings of Polish graphic arts*; Lejla Chasjanowa, *“Dirce chrześcijańska” Henryka Siemiradzkiego i “Pojedynek” Ilii Riepina na Drugim Biennale w Wenecji w 1897 roku / Christian Dirce H. Siemiradzki and The Duel I. Repin the second Art Biennale in Venice in 1897*; Anna Manicka, *Pocałunki, wiolonczela i cylinder. Nieznane aspekty grafiki Konstantego Brandla ze zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie / Kisses, cello and top hat. Konstanty Brandel's erotic prints from the collection of the National Museum in Warsaw*; Renata Piątkowska, *„Otworzyć nowe niebo”. Artysci i żydowska nowoczesność w Polsce / „To open a New Heaven”. Artists and Jewish modernity in Poland*; Krystyna Kulig-Janarek, *Od spraw narodowych do uciech doczesnych, czyli o galicyjskich „swojskich” drukach użytkowych z początku XX wieku / From national matters to earthly delights, or on the familiar, Galician functional prints from the beginning of the 20th century*; Magdalena Czubińska, *Najstarsze polskie plakaty komercyjne (wydane do 1914 roku) ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie / Commercial posters (commercial advertising) from Kraków and Lwów until World War I*; Katarzyna Podniesińska, *Ekstlibris młodopolski – wizytówka właściciela, wizytówka twórcy (zbiory Muzeum Narodowego w Krakowie) / Young Poland's bookplates – representation of the owner and the artist*; Piotr Kopszak, *Metafory życia konsekrowanego około 1900 roku / Metaphors of consecrated life around 1900*; Aleksandra Pawlikowska, *Kwiaty Jana Bulusa / Floral motifs in the works of Jan Bulas*; Adam Szeląg, *Źródło życiodajnej energii czy narzędzie lucyferycznej siły? Symbolika światła słonecznego w dobie fin de siècle'u na przykładzie „dyptyku bretońskiego” Ludwika de Laveaux / The source of life-giving energy or the tool of Luciferic power? The Symbolism of sunlight in the age of fin de siècle on the example of “the Breton diptych” by Ludwik de Laveaux*; Justyna Guze, *Późna twórczość artystów. Uwagi na marginesie rysunku Henriego-Josepha Harpignières „Pejzaż leśny” (1907) ze zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie / Late works of artists. Notes of the margin of account of the drawings by Henri-Joseph Harpignières Forest landscape (1907) in the collection of National Museum in Warsaw*; Ewa Gwiazdowska, *Młody artysta w drodze. Alfred Meister w poszukiwaniu prawdy sztuki / A young artist on a journey. Alfred Meister in his quest for the truth of art*; Izabella Powalska, *Twórczość łódzkich malarzy przełomu XIX i XX wieku / The works of painters from Łódź from the turn of the 19th and 20th centuries*; Agata Wójcik, *Odaliski, Persjanki, Superby... Wizja kobiety orientalnej w twórczości Pantaleona Szyndlera / Oriental Women in Pantaleon Szyndler's Work*; Katarzyna Chrudzimska-Uhera, *Secesja w Zakopanem? [Wojciech Brzega i Józef Skotnica] / Art nouveau in Zakopane? An outline of sculpture by Wojciech Brzega and Jozef Skotnica*; Maria Stopyra, *Inspiracje młodopolskich rzeźbiarzy w kontekście wystawy „Polska rzeźba fin de siècle'u” / Inspirations of Young Poland's sculptors in the context of „Polish Sculpture of the Fin de Siècle” exhibition*; Anna Feliks, *Pierwsze polskie autorskie meble wyplatane. Projekt Franciszka Bruzdowicza dla Szkoły Koszykarskiej w Skołyszynie (1902 rok) / The first Polish authors weaved furniture. The project made by Franciszek Bruzdowicz in 1902 for the school of wickerwork in Skołyszyn*; Katarzyna Łomnicka, *Józef Sperling (1884–1949) – przedsiębiorca i innowator / Józef Sperling (1884–1949) – entrepreneur and innovator*; Stanisław Stefan Mieszkiewicz, *Europejskie stolarstwo i meblarstwo przełomu XIX i XX wieku / European furniture making at the turn of the 20th century*; Elżbieta Matyaszevska, *Przestrzeń kawiarni i przestrzeń sztuki. Jama Michalika w Krakowie, fin de siècle i Młoda Polska / Café and art space. “Jama Michalika” in Kraków, fin de siècle*

and Young Poland; Karolina Prymlewicz, *„Krzeseł do siedzenia”. O secesyjnej sztuce stosowanej w karykaturze niemieckiej / “A Chair to sit on”. On Jugendstil applied Art in German cartoons.*

Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2015; ISSN 1730-0215 (398 s.)